

BAK, Basis voor Actuele Kunst

BAK, Basis voor Actuele Kunst ging in 2003 van start als opvolger van het Utrechtse kunstenaarsinitiatief Begane Grond. De missie luidt: “Sinds de oprichting [...] neemt BAK een uitgesproken positie in als een experimentele ruimte waarin de kunst wordt verbonden met de academische wereld en het domein van politiek en activisme. BAK is een ruimte gewijd aan het denken vanuit, over en door middel van kunst en verkent zo de mogelijkheden van de kunst in de wereld van vandaag om te onderzoeken hoe we die anders kunnen verbeelden.”

Subsidieadvies

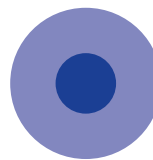
De Raad voor Cultuur adviseert BAK, Basis voor Actuele Kunst een subsidiebedrag toe te kennen van € 200.000.

In het afgelopen decennium groeide BAK uit tot een van de toonaangevende presentatie-instelling en met een groot internationaal netwerk.

BAK excelleert in het consequent uitwerken van zijn onderzoeksprogramma, met als resultaat een reeks lezingen, symposia en publicaties van een goed wetenschappelijk en artistiek niveau. BAK kiest voor een politiek-filosofische benadering van kunst en de kunstenaarspraktijk. Daarmee onderscheidt zij zich van andere instellingen. Het aan de orde stellen van politieke thema's vindt de raad van groot belang.

Door het complexe karakter van het onderzoek trekt BAK slechts een klein publiek van voornamelijk wetenschappers en kunstprofessionals.

De raad vindt dat BAK zich echter te weinig inspannt om de eigen zichtbaarheid in de stad te vergroten. In de komende periode wil BAK een leerprogramma ontwikkelen voor jongeren in het voortgezet onderwijs, maar de uitwerking hiervan komt in de aanvraag onvoldoende uit de verf. Het ondernemingsplan is matig onderbouwd en de raad vindt een nadere aanscherping gewenst.

€ **200.000**
geadviseerd
subsidiebedrag

€ **500.000**
gevraagd
subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.29 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Beoordeling

Kwaliteit

Het onderzoek dat BAK entameert op het grensgebied van kunst, wetenschap en politiek is maatschappelijk relevant. BAK is in Nederland een van de belangrijke aanjagers van dit artistiek-maatschappelijk discours dat tot ver buiten onze landsgrenzen reikt. In langlopende projecten worden onderwerpen uitgewerkt rond urgente thema's zoals oorlog, migratie, de Roma-problematiek en de gevolgen van de val van de Berlijnse muur in 1989. In plaats van "een snelle afwijzing van tentoonstellingen", kiest BAK bewust voor "uitgewerkte producties en een zorgvuldige distributie van kennis."

De output is veelzijdig en van goede kwaliteit. Behalve lezingen, symposia en publicaties, organiseert BAK tentoonstellingen op de eigen locatie en in het buitenland; bijvoorbeeld het Roma Paviljoen dat in 2011 tijdens de Biënnale van Venetië in een pand van de UNESCO werd gepresenteerd en 'Former West' dat reisde langs verschillende Europese hoofdsteden.

De raad onderschrijft het belang van het onderzoek en waardeert de onvermoeibare inzet van BAK op wetenschappelijke verdieping en politieke verbeeldingskracht. Met deze artistiek-politieke missie onderscheidt BAK zich van vergelijkbare instellingen als De Appel, Stroom, Marres en Witte de With.

Bij de presentaties valt echter op dat de overdracht van informatie bij het discours zwaarder lijkt te wegen dan bij beeldende kwaliteiten. Dat is een gedurfde keuze, maar de raad ziet het toch vooral als een gemiste kans. Om een gevarieerder publiek dan de vertrouwde academisch gevormde achterban bij de activiteiten van BAK te betrekken, zijn visueel inspirerende presentaties bij uitstek een geschikt middel.

Publieksbereik

Het aantal bezoekers in Utrecht was met gemiddeld 4.000 in 2009 – 2010 zeer laag. Bij BAK staat niet de kwantiteit maar de kwaliteit van het bezoek voorop. Dit maakt BAK tot een "wat hermetische instelling", zoals de raad het in zijn vorige advies omschreef. De raad vindt dat BAK zich te weinig heeft ingespannen om de eigen zichtbaarheid in de stad te vergroten. Het artistiek-maatschappelijke onderzoek van BAK is voor meer groepen in de samenleving relevant, maar de vertaalslag naar de lokale situatie wordt onvoldoende gemaakt.

De samenwerking met andere culturele partners in de stad en de impuls die de instelling wil geven aan het educatiebeleid zouden een groter en diverser publiek moeten opleveren. Met internationale presentatieprojecten, onder meer op de Biënnale van Venetië, heeft BAK in 2011 naast veel bezoekers ook veel (inter)nationale media-aandacht getrokken.

Cultureel ondernemerschap

Het ondernemingsplan van BAK is matig onderbouwd en leunt zwaar op subsidies van Rijk en gemeente. De instelling heeft de eigen inkomstennorm over 2010 – 2011 gehaald door een forse stijging van de eigen inkomsten in 2011 te realiseren. BAK moet ervoor zorgen dat het percentage eigen inkomsten op peil blijft om aan de subsidieverplichtingen 2013 – 2016 te voldoen. In het licht hiervan adviseert de raad een aanscherping van het ondernemingsplan.

De afgelopen periode werden de banden met verschillende partners in binnen- en buitenland verder uitgebouwd. De verkoop van producties in de vorm van lezingen, seminars, publicaties en presentaties heeft in het verleden incidenteel inkomsten opgeleverd. In de komende periode wil BAK hierop nadrukkelijk inzetten; of dit voldoende rendement zal opleveren, is onzeker.

Educatie

De onderzoeksprojecten van BAK vinden duidelijk respons onder studenten, wetenschappers en kunstprofessionals. Hoewel BAK schrijft deze “gemeenschap” vooral te willen uitbreiden met studenten en jongeren uit het voortgezet onderwijs, zijn de educatieve plannen nog nauwelijks ontwikkeld. Ook de plannen om op dit terrein samen te werken met onderwijsinstellingen en andere culturele partners in de stad blijven te vaag.

(Inter)nationaal belang

Door de keuze voor een politiek-filosofisch perspectief op de kunst en de kunstenaarspraktijk onderscheidt BAK zich van andere presentatie-instellingen in Nederland. Zo vervult BAK (inter)nationaal, met projecten als ‘Former West’, een inspirerende rol in het denken over artistieke processen in Europa voor en na de val van de Berlijnse muur. Nog onbekende kunstenaars uit Oost-Europa werden in solo- en groepstentoonstellingen voor het eerst in Nederland en daarbuiten gepresenteerd. Naast de groeiende waardering voor deze kunstenaars vormen publicaties en catalogi hiervan het tastbare bewijs.

Talentontwikkeling

BAK beschikt niet alleen over presentatie- en debatruimten, maar ook over twee studio’s waar kunstenaars en wetenschappers gedurende vier maanden kunnen werken aan een onderzoek. Dit ‘Research in Residence’ programma versterkt het internationale netwerk en draagt bij aan de verdere verdieping van de projecten. Met de deelnemers aan het RiR en de stageplaatsen levert BAK een bescheiden bijdrage aan talentontwikkeling.